

Vec C-633/23

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1
Rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

Dátum podania:

23. október 2023

Vnútroštátny súd:

Cour d'appel de Bruxelles

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

18. október 2023

Žalobcovia:

Electrabel SA

Fédération belge des entreprises électriques et gazières

Organisatie voor Duurzame Energie Vlaanderen ASBL

Wind4Wallonia 2 SA

Luminus SA

EDF Belgium SA

Activent Wallonie SCRL

Eol'Wapi

Lumiwind C

Luminus Wind Together SC

Žalovaná:

Commission de Régulation de l'Électricité et du Gaz (CREG)

Vedľajší účastník konania:

État belge

Predmet konania

Návrh na zrušenie rozhodnutia Commission de Régulation de l'Électricité et du Gaz (Komisia pre reguláciu elektriny a plynu, Belgicko, ďalej len „CREG“) (B)2511 z 28. februára 2023 o vzore priznania, ktoré majú predložiť poplatníci odvodu zavedeného ako súčasť stropu trhových príjmov výrobcov elektriny (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“). Napadnuté rozhodnutie je k dispozícii na nasledujúcej internetovej stránke: <https://www.creg.be/fr/publications/decision-b2511>.

Zhrnutie skutkového stavu a konania

- 1 Rada Európskej únie sa prijatím nariadenia (EÚ) 2022/1854 zo 6. októbra 2022 o núdzovom zásahu s cieľom riešiť vysoké ceny energie (ďalej len „nariadenie 2022/1854“) snažila v kontexte prudkého zvýšenia cien „prostredníctvom výnimočných, cielených a časovo obmedzených opatrení zmierniť účinky vysokých cien energie“ (článok 1 tohto nariadenia). Pokiaľ ide o trh s elektrickou energiou, uvedené nariadenie stanovuje najmä určenie povinného stropu príjmov na trhu a pravidlá týkajúce sa rozdelenia nadmerných príjmov (pozri kapitolu II oddiel 2, najmä články 6 a 7 toho istého nariadenia).
- 2 Podľa článku 2 bodu 5 nariadenia 2022/1854 sa má pod pojmom „trhový príjem“ rozumieť to, že „je realizovaný príjem, ktorý výrobca získa výmenou za predaj a dodávku elektriny v Únii, bez ohľadu na zmluvnú formu, ktorou sa takáto výmena uskutočňuje, a to vrátane zmlúv o nákupe elektriny a iných zaisťovacích operácií proti výkyvom na veľkoobchodnom trhu s elektrinou a s vylúčením akejkoľvek podpory poskytovanej členskými štátmi“. Pod pojmom „nadmerné príjmy“ sa rozumie „kladný rozdiel medzi trhovými príjmami výrobcov za MWh elektriny a stropom trhových príjmov vo výške 180 EUR za MWh elektriny podľa článku 6 ods. 1“ (článok 2 bod 9 nariadenia 2022/1854).
- 3 V článku 6 ods. 1 tohto nariadenia sa uvádza, že „trhové príjmy výrobcov získané z výroby elektriny zo zdrojov uvedených v článku 7 ods. 1 [t. j. z jadrovej, veternej, solárnej, geotermálnej energie, z vodnej energie bez nádrže, z biomasy okrem biometánu, z odpadu, z hnedého uhlia, z ropných produktov a z rašeliny] sa obmedzia na maximálnu výšku 180 EUR za MWh vyrobenej elektriny“.
- 4 Prijatá zásada teda spočíva v tom, že v prípade účastníkov trhu s elektrickou energiou, ktorí majú prospech z mimoriadne vysokých cien elektrickej energie v rámci systému stanovovania cien elektrickej energie na dennom veľkoobchodnom trhu bez toho, aby im vzniklo zodpovedajúce zvýšenie nákladov, štáty ich príjmy presahujúce určitý strop zachytia, čo im umožní financovať cielené opatrenia v prospech používateľov. Zvolený strop je podstatne vyšší než priemerné najvyššie trhové ceny pred februárom 2022, pričom ide o to, že účastníci trhu pri svojich počiatočných rozhodnutiach o investovaní nepredpokladali, že budú môcť získať takúto úroveň príjmov, ktorá preto predstavuje mimoriadny príjem, prostredníctvom neočakávaného efektu.

- 5 Dňa 22. decembra 2022 belgický zákonodarca v rámci vykonávania nariadenia 2022/1854 vložil do loi du 29 avril 1999 relative à l'organisation du marché de l'électricité (zákon z 29. apríla 1999 o organizácii trhu s elektrinou, ďalej len „zákon o elektrine“) kapitolu V ter s názvom „Stropy trhových príjmov výrobcov elektriny“, ktorá pozostáva z článku 22b a článku 22c. Túto zmenu zaviedol loi du 16 décembre 2022 modifiant la loi du 29 avril 1999 relative à l'organisation du marché de l'électricité et introduisant un plafond sur les recettes issues du marché des producteurs d'électricité (zákon zo 16. decembra 2022, ktorým sa mení zákon z 29. apríla 1999 o organizácii trhu s elektrinou a zavádza sa strop trhových príjmov výrobcov elektriny, ďalej len „zákon zo 16. decembra 2022“).
- 6 Novým článkom 22b zákona o elektrine sa zavádza obmedzenie trhových príjmov výrobcov elektriny prostredníctvom odvodu v prospech štátu, ktorý zodpovedá 100 % tzv. nadmerných príjmov dosiahnutých v období od 1. augusta 2022 do 30. júna 2023 (ďalej len „odvod“). Pod pojmom „nadmerné príjmy“ sa rozumejú príjmy presahujúce strop stanovený na 130 EUR za MWh elektrickej energie (článok 22b ods. 4 zákona o elektrine). Článok 22b ods. 5 tohto zákona definuje trhové príjmy ako príjmy získané za každú transakciu dotknutými poplatníkmi výmenou za predaj a dodávku elektriny počas príslušného obdobia. Druhý pododsek tohto ustanovenia stanovuje predpoklady (v závislosti od typu výrobného zariadenia) na určenie týchto príjmov. Tieto predpoklady sa v podstate zakladajú na transakciách, ktoré sa považujú za vykonané poplatníkom (pozri bod 10 a nasl. tohto zhrnutia).
- 7 Článok 22b ods. 6 zákona o elektrine poveruje CREG tým, aby určila vzor priznania a formát dokumentov, ktoré majú zasielať poplatníci odvodu na účely jeho stanovenia. Podľa odseku 7 toho istého článku musí CREG navrhnúť splatný poplatok pre každého poplatníka, pričom každý návrh sa následne zašle Service public fédéral Économie (Federálny úrad pre verejné služby v oblasti hospodárstva, Belgicko) (odsek 8). CREG je takisto zodpovedná za kontrolu priznaní poplatníkov (článok 22c ods. 1 zákona o elektrine). Po tom, ako návrh CREG Federálny úrad pre verejné služby v oblasti hospodárstva dostane, stanoví výšku poplatku, ktorý sa má zaplatiť (článok 22c ods. 2 tohto zákona). Ak poplatník nepredloží priznanie v stanovenej lehote alebo ak je priznanie neúplné, CREG môže navrhnúť odvod z úradnej moci (článok 22b ods. 7 druhý pododsek uvedeného zákona).
- 8 Na základe zákona o elektrine CREG prijal napadnuté rozhodnutie, ktorého zrušenia sa žalobcovia vo veci samej, konkrétne spoločnosti pôsobiace v odvetví výroby a dodávky elektrickej energie a federácie podnikov v tomto odvetví, domáhajú na vnútroštátnom súde, a to najmä z dôvodu, že toto rozhodnutie nie je v súlade s nariadením 2022/1854.

Hlavné tvrdenia účastníkov konania vo veci samej a posúdenie vnútroštátnym súdom

O používaní domniенок na určenie príjmov

- 9 Žalobcovia vo veci samej kritizujú používanie domniенок na určenie príjmov, ktoré výrobcovia elektriny získavajú na trhu. Napadnuté rozhodnutie totiž, pokiaľ ide o dokumenty/informácie, ktoré sa majú predložiť v rámci ním stanoveného vzoru priznania, preberá domnienky stanovené v článku 22b ods. 5 druhom pododseku zákona o elektrine. Keď teda používatelia deklarujú svoje príjmy na platforme, ktorú na tento účel poskytuje CREG, musia „vybrať príslušnú (príslušné) domnienku (domnienky) z rozbaľovacej ponuky...“ (bod 83 napadnutého rozhodnutia).
- 10 Prvá a druhá domnienka (stanovené v článku 22b ods. 5 druhom pododseku bodoch 1 a 2 zákona o elektrine) sa vzťahujú jednak na jadrové elektrárne Doel 3 a 4 a Tihange 2 a 3, jednak na jadrovú elektráreň Tihange 1. Sú nevyvrátiteľné.
- 11 Tretia domnienka (článok 22b ods. 5 druhý pododsek bod 3 zákona o elektrine) sa vzťahuje na zariadenia, na ktoré sa nevzťahujú prvé dve domnienky a ktorých výroba je pokrytá zmluvou o výkupe elektriny.
- 12 Štvrtá domnienka (článok 22b ods. 5 druhý pododsek bod 4 zákona o elektrine) sa vzťahuje na zariadenia, na ktoré sa nevzťahujú prvé tri domnienky a ktoré nevyužívajú mechanizmus pomoci s výrobou (pokiaľ tento mechanizmus nestanovuje, že výška pomoci nezávisí od vývoja ceny elektriny).
- 13 Piata domnienka (článok 22b ods. 5 druhý pododsek bod 5 zákona o elektrine) sa vzťahuje na zariadenia, na ktoré sa nevzťahujú prvé štyri domnienky.
- 14 Prvá až piata domnienka sú v podstate založené na fikcii, že elektrina sa považuje za predmet jedného predaja za deň za cenu elektriny na každý z týchto dní na platforme na obchodovanie s elektrinou, ak sa elektrina predáva vopred, a jedného predaja za hodinu, ak sa elektrina predáva na dennom trhu.
- 15 Tretiu až piatu domnienku možno vyvrátiť, ak poplatník predloží dôkazy o tom, že trhové príjmy sa líšia od príjmov určených na základe týchto domniенок, ako aj odôvodnenie použitia inej stratégie predaja, než akú predpokladá domnienka, ktorú chce vyvrátiť (článok 22b ods. 5 druhý pododsek bod 6 zákona o elektrine a bod 142 napadnutého rozhodnutia). Vyvrátenie tejto domnienky je však administratívne veľmi náročné, pretože si vyžaduje, aby poplatník predložil dôkaz o skutočných trhových príjmoch „za celý svoj výrobný park“, čo teda znamená zariadenia podliehajúce systému odvodov, ako aj iné zariadenia (napr. technológie na plyn a uhlie).
- 16 Okrem toho sa na túto vyvrátiteľnosť ako takú uplatňujú nové nevyvrátiteľné domnienky.

- 17 Po prvé, podľa článku 22b ods. 5 druhého pododseku bodu 6 písm. a) sa predaj v rámci skupiny „na účely uplatňovania [tohto] článku považuje za uzatvorený na základe ceny [zodpovedajúcej] trhovej cene v deň transakcie pre obdobie dodávky, ktorého sa transakcia týka, uverejnenej platformou na obchodovanie s energetickými blokmi pôsobiacou v Belgicku“. Vnútroskupinová transakcia sa však môže uskutočniť pri nižších nákladoch, než aká je cena na burze (absencia marže a/alebo obmedzenie nákladov spojených s výrobou a spotrebou na jednom mieste), alebo môže závisieť od ceny na burze, ktorá sa v Belgicku nezverejňuje.
- 18 Po druhé, podľa písmena b) tohto ustanovenia „akýkoľvek objem vyrobenej a predanej, ale nie vopred predanej elektriny sa považuje za predaný za referenčnú trhovú cenu“, ktorá je definovaná v článku 2 bode 40 zákona o elektrine ako denná burzová cena (a preto je veľmi citlivá na cenové výkyvy, ktoré by mohli viesť k častejšiemu prekročeniu stropu, a teda k vyššiemu odvodu). Množstvo elektriny, ktoré sa nepredalo vopred, však mohlo byť predané na zmluvnom základe bez odkazu na burzu alebo bez denného odkazu na burzu.
- 19 Po tretie, v písmene d) uvedeného ustanovenia sa uvádza, že „množstvo elektriny predanej na trhu v daný deň sa považuje za predmet transakcie pre každé jednoodhodinové obdobie dodávky“. Na základe tejto domnienky možno dospieť k zohľadneniu príjmov, ktoré neboli dosiahnuté (pozri bod 21 tohto zhrnutia).
- 20 Vzhľadom na tieto tri domnienky uplatniteľné na vyvrátenie tretej až piatej uvedenej domnienky sa žalobcovia domnievajú, že celý systém sa riadi domnienkami, a teda neumožňuje zohľadniť skutočne dosiahnuté príjmy.
- 21 Tento systém preto vedie k zohľadňovaniu fiktívnych príjmov bez možnosti výrobcov elektriny preukázať svoje skutočné príjmy, keďže tieto domnienky sú v konečnom dôsledku nevyvrátiteľné. Domnienky tak vedú k odvodu v prípade prekročenia stropu v ktorýkoľvek deň alebo hodinu daného obdobia, aj keď by skutočne dosiahnutá cena bola priemerná cena nižšia než strop alebo pevná cena nižšia než strop. Skutočným cieľom tohto systému je zvýšiť daňové výnosy bez ohľadu na skutočne dosiahnuté príjmy.
- 22 Strop zavedený nariadením 2022/1854 sa však vzťahuje na príjmy, ktoré výrobcovia elektriny skutočne získali, a uplatňuje sa na jednotlivé transakcie. So zreteľom na kogentnú povahu a priamy účinok tohto nariadenia, ako aj na zásady prednosti a účinnosti práva Únie, bola CREG povinná uvedené nariadenie uplatňovať a nemala uplatňovať vnútroštátne ustanovenia (v tomto prípade domnienky), ktoré sú v rozpore s pravidlami práva Únie.
- 23 Podľa CREG je cieľom nariadenia 2022/1854 stanoviť povinný kogentný strop trhových príjmov z elektriny, ale bez harmonizácie: členské štáty si preto ponechali právomoc prijať rôzne opatrenia, čo aj urobili, pričom prijaté opatrenia sa v jednotlivých členských štátoch značne líšia, najmä pokiaľ ide o výšku stropu, obdobia uplatňovania a iné záležitosti.

- 24 Okrem toho sa v odôvodnení 37 nariadenia 2022/1854 výslovne uvádza, že členské štáty môžu na výpočet stropu trhových príjmov použiť primerané odhady.
- 25 Práve to zákonodarca urobil tým, že sa uchýlil k sporným domnienkam, ktoré boli nevyhnutné, pretože nie je technicky možné s istotou spojiť každý elektrón dodanej elektriny s transakciou s určitou cenou.
- 26 Tento systém by nevedol k fiktívnym príjmom, ale použil by odhady na stanovenie stropu príjmov, ktorý je v každom prípade oveľa vyšší než ten, ktorý mohli výrobcovia na trhu očakávať pred energetickou krízou.
- 27 Hoci CREG nespochybňuje, že domnienky týkajúce sa jadrových elektrární sú skutočne nevyvrátiteľné, tvrdí, že sú v súlade so stratégiami predaja, ktoré boli predtým dohodnuté s prevádzkovateľmi dotknutých elektrární a ktoré sa uplatňujú už roky (na účely výberu poplatkov), čo nemožno považovať za neprimerané.
- 28 Pokiaľ ide o ostatné domnienky, tie sú podľa článku 22b ods. 5 druhého pododseku bodu 6 zákona o elektrine vyvrátiteľné. Ak sa musí predložiť dôkaz o skutočnom príjme za celý výrobný park (t. j. nielen za zariadenia podliehajúce odvodu), je to primeraná požiadavka, ktorej cieľom je zabrániť umelému presunu príjmov medzi zariadeniami. Toto ustanovenie by takisto zabránilo poplatníkom, ktorí patria do tej istej skupiny, obchádzať odvod fiktívnym stanovením ceny transakcie pod stropom (stratégia, ktorá je stanovená aj v článku 6 ods. 3 nariadenia 2022/1854). Pokiaľ ide o ostatné pravidlá uvedené v článku 22b ods. 5 druhom pododseku bode 6 zákona o elektrine, neznamenajú zdanenie fiktívnych príjmov, ale ich cieľom je umožniť uplatnenie odvodu z jednotlivých transakcií.
- 29 Belgické kráľovstvo dodáva, že samotné nariadenie 2022/1854 nestanovuje žiadne konkrétne pravidlo na výpočet výšky nadmerných príjmov a že Komisia v rozpore s tým, čo sa uvádza v nariadení, neposkytla v tejto oblasti žiadne usmernenie. Bolo teda na členských štátoch, aby takéto pravidlo stanovili, a z odôvodnenia 37 uvedeného nariadenia vyplýva, že na tento účel boli oprávnené použiť primerané odhady, napríklad sporné domnienky.
- 30 Použitie domnienok umožnilo prekonať technické ťažkosti spojené s presným určením ceny za každú MWh predanú a dodanú počas obdobia uplatňovania odvodu. Znížilo sa tým aj administratívne zaťaženie poplatníkov a verejných orgánov zodpovedných za uplatňovanie odvodu.
- 31 Vnútroštátny súd zasa pripomína, že vzhľadom na rozdiely v organizácii veľkoobchodných trhov s elektrinou v členských štátoch a na miestne špecifiká nariadenie 2022/1854 priznáva členským štátom úlohu pri spôsobe uplatňovania stropu, čo znamená, že toto nariadenie muselo byť v každom členskom štáte predmetom vnútroštátnych opatrení.
- 32 Aj vnútroštátny súd v tejto súvislosti konštatuje, že Komisia nevydala usmernenia na uplatňovanie povinného stropu, hoci sa s nimi počíta v článku 6 ods. 5 nariadenia 2022/1854.

- 33 Konštatuje však, že systém zavedený belgickým zákonodarcom v článku 22b zákona o elektrine, na ktorom je založené napadnuté rozhodnutie vo svojom vzorovom priznaní príjmov, ktoré predstavuje fázu predchádzajúcu stanoveniu odvodu splatného každým poplatníkom, je založený na súbore alebo kaskáde domniek, z ktorých sa poplatník nikdy nemôže úplne vymaniť, čo má za následok, že nemôže priznať svoje skutočne dosiahnuté reálne príjmy. Domnienky sú totiž založené na teoretických stratégiách predaja, bez prepojenia s realitou stratégií a predajov výrobcov, zatiaľ čo ustanovenia nariadenia 2022/1854 majú zrejme naznačovať, že nadmerné príjmy sa vypočítavajú na základe reálne dosiahnutých trhových príjmov. Vnútroštátny súd sa v tejto súvislosti opiera o znenie nasledujúcich ustanovení tohto nariadenia (zvýraznenie vykonané vnútroštátnym súdom):
- článok 2 bod 5 definuje „trhový príjem“ ako „**realizovaný príjem**, ktorý výrobca získa výmenou za predaj a dodávku elektriny v Únii, bez ohľadu na zmluvnú formu, ktorou sa takáto výmena uskutočňuje, a to vrátane zmlúv o nákupe elektriny a iných zaist'ovacích operácií proti výkyvom na veľkoobchodnom trhu s elektrinou a s vylúčením akejkoľvek podpory poskytovanej členskými štátmi“,
 - článok 2 ods. 9 definuje „nadmerné príjmy“ ako „kladný rozdiel **medzi trhovými príjmami výrobcov** za MWh elektriny a stropom trhových príjmov vo výške 180 EUR za MWh elektriny podľa článku 6 ods. 1“,
 - v článku 6 s názvom „Povinný strop trhových príjmov“ sa uvádza:
 - „1. **Trhové príjmy výrobcov** získané z výroby elektriny zo zdrojov uvedených v článku 7 ods. 1 sa obmedzia na maximálnu výšku 180 EUR za MWh vyrobenej elektriny.
 2. Členské štáty zabezpečia, aby sa strop trhových príjmov vzťahoval na všetky trhové príjmy výrobcov...“,
 - článok 7 s názvom „Uplatňovanie stropu trhových príjmov na výrobcov elektriny“ stanovuje:

„Strop **trhových príjmov** stanovený v článku 6 sa vzťahuje na **trhové príjmy získané z predaja** elektriny vyrobenej z týchto zdrojov: ...“.
- 34 Okrem toho sa zdá, že samotná filozofia zavedeného systému, teda stanovenie stropu pre trhové príjmy a možnosť členských štátov zachytiť príjmy presahujúce tento strop, nevyhnutne odkazuje na skutočne dosiahnuté príjmy. Skutočne by sa mohlo zdať, že zachytenie príjmov, ktoré neboli dosiahnuté, je pojmovovo nemožné.
- 35 Podľa vnútroštátneho súdu sa zdá, že to potvrdzuje najmä odôvodnenie 30 nariadenia 2022/1854:

„Strop trhových príjmov by sa mal stanoviť skôr pre trhové príjmy než pre celkové príjmy z výroby (ktoré zahŕňajú iné potenciálne zdroje príjmov, ako je napríklad výkupná prémie), aby sa zabránilo významnému vplyvu na počítaciu očakávanú ziskovosť projektu. Bez ohľadu na zmluvnú formu, prostredníctvom ktorej sa môže obchodovať s elektrinou, **by sa strop trhových príjmov mal uplatňovať len na realizované trhové príjmy. Je to potrebné na to, aby sa zabránilo poškodeniu výrobcov, ktorí zo súčasných vysokých cien elektriny v skutočnosti nemajú prospech**, pretože svoje príjmy zaistili pred výkyvmi na veľkoobchodnom trhu s elektrinou. **Preto pokiaľ existujúce alebo budúce zmluvné záväzky**, ako sú zmluvy o nákupe elektriny z obnoviteľných zdrojov a iné druhy dohôd o nákupe elektriny alebo forwardové zaistenia, **povedú k trhovým príjmom z výroby elektriny len do výšky stropu trhových príjmov, toto nariadenie by sa na takéto príjmy nemalo vzťahovať**. Opatrenie, ktorým sa zavádza strop trhových príjmov, by preto nemalo odrádzať účastníkov trhu od uzatvárania takýchto zmluvných záväzkov.“ (zvýraznenie vykonané vnútroštátnym súdom).

36 Tento súd poznamenáva, že v odôvodnení 37 sa, naopak, uvádza, že:

„S cieľom zabezpečiť účinné presadzovanie stropu trhových príjmov by výrobcovia, sprostredkovatelia a relevantní účastníci trhu mali príslušným orgánom členských štátov a prípadne prevádzkovateľom sústav a nominovaným organizátorom trhu s elektrinou poskytnúť potrebné údaje. **Vzhľadom na veľký počet jednotlivých transakcií, pri ktorých musia príslušné orgány členských štátov zabezpečiť presadzovanie stropu trhových príjmov, by mali mať tieto orgány možnosť použiť primerané odhady na výpočet stropu trhových príjmov**.“ (zvýraznenie vykonané vnútroštátnym súdom).

37 Okrem toho, že vnútroštátny súd nechápe, z akého titulu by odôvodnenie mohlo prevážiť nad ustanoveniami nariadenia, stále nie je presvedčený, že uvedená možnosť umožniť členským štátom používať odhady ich oprávňuje stanoviť systém založený výlučne na nevyvrátiteľných domnienkach alebo na domnienkach, ktoré sú čiastočne vyvrátiteľné, ale spôsobom, ktorý ponecháva prvky teoreticky vopred určené (nevyvrátiteľné) členským štátom bez ohľadu na reálne dosiahnuté príjmy.

38 Pokiaľ ide o argumenty CREG a Belgického kráľovstva týkajúce sa technických ťažkostí a zníženia administratívnej záťaže poplatníkov, vnútroštátny súd sa domnieva, že hoci môžu odôvodňovať použitie domnienok (alebo skôr odhadov), nemôžu vysvetliť nevyvrátiteľnú povahu týchto domnienok a poplatníci by mali mať možnosť zdokumentovať svoje reálne stratégie predaja a svoje skutočné príjmy, v každom prípade vtedy, keď možno preukázať prepojenie medzi technickými zariadeniami a podmienkami predaja.

39 Vnútroštátny súd takisto pripomína, že zo správy Komisie rozhodne nevyplýva, že by všetky členské štáty prijali systém založený na domnienkach, pričom Belgicko sa zdá byť vo svojom výbere relatívne izolované.

- 40 Systém domniek na účely teoretického určenia príjmov slúžiacich ako základ na výpočet odvodu, aký je stanovený v článku 22b zákona o elektrine a z ktorého vychádza napadnuté rozhodnutie, vyvoláva otázku výkladu článkov 6, 7 a 8 v spojení s článkom 2 bodmi 5 a 9 nariadenia 2022/1854 s cieľom určiť, či tieto ustanovenia povoľujú takýto systém. Vnútroštátny súd preto považuje za potrebné pred vydaním rozsudku položiť Súdnu dvoru otázky v tejto veci.

O období, na ktoré sa vzťahuje napadnuté rozhodnutie

- 41 Niektorí žalobcovia tvrdia, že napadnuté rozhodnutie je protiprávne v tom, že stanovuje vzor priznania a formát dokumentov, ktoré sa majú zasielať „na obdobie od 1. augusta do 31. decembra 2022“, zatiaľ čo nariadenie 2022/1854 podľa svojho článku 22 ods. 2 písm. c) stanovuje strop príjmov až od 1. decembra 2022 (na rozdiel od návrhu nariadenia, ktorý ponechával členským štátom možnosť stanoviť retroaktívne uplatňovanie).
- 42 Tvrdia, že retroaktívne uplatnenie stropu predstavuje porušenie všeobecnej zásady práva Únie, ktorou je právna istota a legitímne očakávanie. Toto retroaktívne uplatňovanie má aj značné praktické dôsledky, keďže august 2022 bol mesiacom, v ktorom ceny elektriny dosiahli vrcholné hodnoty.
- 43 Dodávajú, že zákonodarca neuviedol, prečo chce dať nariadeniu 2022/1854 retroaktívny účinok.
- 44 CREG odpovedá, že v otázkach hospodárskej politiky je zásah Európskej únie (v tomto prípade zásah Rady podľa článku 122 ods. 1 ZFEÚ v prípade ťažkostí s dodávkami určitých produktov, najmä v oblasti energetiky) obmedzený na koordináciu hospodárskych politík, čo ponecháva nedotknutú zvrchovanú právomoc členských štátov vo fiškálnych otázkach, takže belgický vnútroštátny zákonodarca mohol v tejto oblasti zasiahnuť prijatím „doplňového“ opatrenia na základe svojej fiškálnej autonómie.
- 45 Samotné nariadenie 2022/1854 navyše neprinieslo zjednotenie zdaňovania nadmerných príjmov, ale iba zabezpečilo koordináciu reakcií členských štátov, ktoré majú vzhľadom na špecifiká svojich vnútroštátnych trhov s energiou naďalej široký manévrovací priestor na účinnú reakciu na danú situáciu.
- 46 Belgické kráľovstvo pripomína, že toto nariadenie Belgicku nijako nezakazuje prijať fiškálne opatrenia uplatniteľné na obdobie pred 1. decembrom 2022, v tomto prípade na obdobie od 1. augusta 2022.
- 47 Legitimita vykonávania svojich vlastných fiškálnych právomocí zo strany Belgicka počas tohto obdobia je v súlade so zásadami subsidiarity a proporcionality.
- 48 Belgické kráľovstvo odkazuje aj na článok 8 ods. 1 nariadenia 2022/1854, podľa ktorého členské štáty môžu „zachovať alebo zaviesť opatrenia, ktorými sa ďalej obmedzujú trhové príjmy výrobcov, ktorí vyrábajú elektrinu zo zdrojov

uvedených v článku 7 ods. 1, vrátane možnosti rozlišovať medzi technológiami, ako aj trhové príjmy iných účastníkov trhu vrátane tých, ktorí pôsobia v oblasti obchodovania s elektrinou“, a teda aj rozšíriť strop na obdobie pred obdobím stanoveným v tomto nariadení.

- 49 Pokiaľ ide o to, že možnosť dobrovoľného retroaktívneho uplatňovania uvedeného nariadenia uvedená v návrhu nariadenia nebola zahrnutá do konečného znenia, možno to vysvetliť tým, že takéto výslovné ustanovenie nie je potrebné a nepredstavuje dôkaz, že európsky zákonodarca mal v úmysle zakázať retroaktívne uplatňovanie režimu zastropovania príjmov.
- 50 Vnútroštátny súd konštatuje, že obdobie uvedené v napadnutom rozhodnutí vyplýva z článku 22b ods. 1 zákona o elektrine, ktorý stanovuje, že „tento článok zavádza strop príjmov... dosiahnutých v období od 1. augusta 2022 do 30. júna 2023“ a že v dôvodovej správe k tomuto zákonu sa uvádza, že „zabezpečuje čiastočné vykonávanie nariadenia [2022/1854]“, pričom sa tým rozumie, že „čiastočná“ povaha vykonávania vyplýva zo skutočnosti, že zákon zo 16. decembra 2022 má za cieľ zabezpečiť vykonávanie nariadenia 2022/1854 len v súvislosti s elektrickou energiou (kapitola II tohto nariadenia), a nie v súvislosti so zložkou týkajúcou sa ropy, plynu a uhlia (kapitola III uvedeného nariadenia).
- 51 Tento súd pripomína, že belgický zákonodarca neuviedol, prečo mal v úmysle stanoviť iný dátum nadobudnutia účinnosti odvodu, než je dátum stanovený v nariadení 2022/1854, a že argument, obhajovaný CREG a Belgickým kráľovstvom, že systém odvodov má zmiešanú povahu (vnútroštátne opatrenie od 1. augusta do 30. novembra 2022, potom vykonávanie nariadenia 2022/1854 od 1. decembra 2022), nevyplýva ani z preskúmania prípravných prác.
- 52 Podľa vnútroštátneho súdu by článok 22 ods. 2 tohto nariadenia, ktorý tým, že stanovuje dátum nadobudnutia účinnosti obmedzenia nadmerných príjmov na 1. december 2022, zabezpečuje koordináciu medzi členskými štátmi, mohol brániť vnútroštátnym opatreniam, ktorými sa zabezpečuje vykonávanie tohto režimu od skoršieho dátumu.
- 53 V tejto súvislosti tento súd odkazuje na odôvodnenie 11 uvedeného nariadenia, v ktorom sa uvádza, že „stropy trhových príjmov z elektriny... môžu viesť k výrazným narušeniam medzi výrobcami v Únii“. Odkazuje aj na zásady prednosti a účinnosti práva Únie, ako aj na zásadu lojálnej spolupráce medzi Úniou a členskými štátmi.
- 54 Pokiaľ ide o článok 8 ods. 1 písm. a) nariadenia 2022/1854, vnútroštátnemu súdu nie je jasné, či možnosť daná členským štátom „zachovať alebo zaviesť opatrenia, ktorými sa ďalej obmedzujú trhové príjmy výrobcov, ktorí vyrábajú elektrinu“, zahŕňa možnosť zaviesť režim zastropovania pred dátumom nadobudnutia účinnosti tohto nariadenia, keďže, presne povedané, ustanovenia uvedeného nariadenia týkajúce sa zastropovania (vrátane jeho článku 8) sa uplatňujú len od 1. decembra 2022 do 30. júna 2023.

- 55 Za týchto okolností vnútroštátny súd považuje za potrebné položiť Súdnemu dvoru otázku, ako sa majú články 6, 7, 8 a 22 nariadenia 2022/1854 vykladať v spojení so zásadou prednosti a účinnosti práva Únie a zásadou lojálnej spolupráce, aby sa určilo, či tieto ustanovenia bránia vnútroštátnym opatreniam, ktoré stanovujú zavedenie stropu pre nadmerné príjmy výrobcov elektriny od skoršieho dátumu, než je dátum stanovený v tomto nariadení.

Prejudiciálne otázky

1. Majú sa články 6, 7 a 8 nariadenia Rady 2022/1854 zo 6. októbra 2022 o núdzovom zásahu s cieľom riešiť vysoké ceny energie v spojení s článkom 2 bodmi 5 a 9 vzhľadom na všetky odôvodnenia tohto nariadenia a najmä v spojení s článkom 288 ZFEÚ a článkom 6 ZEÚ vykladať v tom zmysle, že bránia uplatneniu vnútroštátnych opatrení, ako sú opatrenia uvedené v článku 22b, najmä v odseku 5 druhom pododseku zákona o elektrine, ktoré stanovujú, že strop stanovený v článku 6 nariadenia sa má premietnuť do odvodu z nadmerných príjmov výrobcov elektriny, pričom nadmernosť príjmov vo vzťahu k stanovenému stropu sa zisťuje na základe trhových príjmov určených v prípade určitých zariadení na základe nevyvrátiteľných domnienok, ktorými sa vypočítavajú teoretické príjmy (pozri článok 22b ods. 5 druhý pododsek body 1 a 2 zákona o elektrine), čo bráni poplatníkom odvodu priznať a uplatňovať svoje reálne príjmy?
2. Majú sa články 6, 7 a 8 nariadenia Rady 2022/1854 zo 6. októbra 2022 o núdzovom zásahu s cieľom riešiť vysoké ceny energie v spojení s článkom 2 bodmi 5 a 9 vzhľadom na všetky odôvodnenia tohto nariadenia a najmä v spojení s článkom 288 ZFEÚ a článkom 6 ZEÚ, ako aj so zásadou proporcionality, vykladať v tom zmysle, že bránia uplatneniu vnútroštátnych opatrení, ako sú opatrenia uvedené v článku 22b, najmä v odseku 5 druhom pododseku zákona o elektrine, ktoré stanovujú, že strop stanovený v článku 6 nariadenia sa má premietnuť do odvodu z nadmerných príjmov výrobcov elektriny, pričom nadmernosť príjmov vo vzťahu k stanovenému stropu sa zisťuje na základe trhových príjmov určených v prípade určitých zariadení (pozri článok 22b ods. 5 druhý pododsek body 3, 4, 5 a 6) na základe domnienok, ktoré sú prezentované ako vyvrátiteľné, ale ktoré môžu byť vyvrátené len jednak predložením odôvodnenia reálnych príjmov za všetky ich zariadenia, vrátane ich zariadení, na ktoré sa nariadenie nevzťahuje, jednak prostredníctvom ďalších domnienok, čo teda poplatníkom odvodu bráni priznať a uplatňovať svoje reálne príjmy?
3. Majú sa články 6, 7, 8 a 22 nariadenia Rady 2022/1854 zo 6. októbra 2022 o núdzovom zásahu s cieľom riešiť vysoké ceny energie v spojení so zásadami prednosti a účinnosti práva Únie a so zásadou lojálnej spolupráce (článok 4 ods. 3 ZEÚ), najmä s článkom 288 ZFEÚ, ako aj vzhľadom na odôvodnenia tohto nariadenia vykladať v tom zmysle, že bránia uplatneniu vnútroštátnych opatrení prijatých po nadobudnutí účinnosti uvedeného

nariadenia, ako je článok 22b ods. 1 zákona o elektrine, vložený zákonom zo 16. decembra 2022, ktorý stanovuje zavedenie systému zastropovania trhových príjmov dosiahnutých výrobcami elektriny od dátumu, ktorý predchádza 1. decembru 2022, akým je dátum 1. augusta 2022?

Žiadosť o prejednanie veci v skrátrenom súdnom konaní

- 56 Keďže vnútroštátny súd pri posudzovaní podaných žalôb koná v súlade s článkom 29 bis zákona o elektrine v zmysle uvedených ustanovení, žiada o uplatnenie skráteneho prejudiciálneho konania v súlade s článkom 105 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora.